

مجموعه

سیاست‌های کلی نظام

چاپ چهارم (ویرایش سوم)

مشمول بر:

سیاست‌های کلی نظام مصوب مقام معظم رهبری؛

چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی؛

فرامین، قوانین و مصوبات مرتبط با سیاست‌های کلی نظام؛

زیرنویس‌های توضیحی و تنقیحی؛

و ...

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

خرداد ماه ۱۳۹۹

شناسنامه کتاب

عنوان کتاب: مجموعه سیاست‌های کلی نظام

تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشار

چاپ سوم (ویرایش دوم) : تیرماه ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۸۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۴-۷۸-۹

همکاران

تدوین و تنقیح	مریم عامری - فاطمه نیاورانی
آماده‌سازی	لیلا صمدی
لیتوگرافی و چاپ	علی ابراهیمی دهشیری - مسین تامیک - مرتضی علی‌یاری
زیر نظر	مهدی مهدی‌زاده - سید رحمان سلامت

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری محفوظ است.

فیبا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

عنوان قراردادی: ایران، قوانین و احکام

عنوان و نام پدیدآور: مجموعه سیاست‌های کلی نظام مشتمل بر فرامین، قوانین و مصوبات مرتبط با سیاست‌های کلی نظام؛ تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛ تدوین و تنقیح: مریم عامری؛ زیر نظر: مهدی مهدی‌زاده، سپید رحمان سلامت.

مشخصات نشر: تهران: ریاست جمهوری، معاونت حقوقی، معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، اداره چاپ و انتشار، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری:

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۰۴-۷۸-۹

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

موضوع:

موضوع: Iran- Appropriations and expenditures- Law and legislation

شناسه افزوده: ایران. ریاست جمهوری. معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات. اداره چاپ و انتشار

رده بندی کنگره: **رده بندی دیویی:** **شماره کتابشناسی ملی:**

%% %%

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران- خیابان ولی‌عصر (عج) - قبل از چهارراه جمهوری اسلامی شماره ۱۱۵۸

دورنگار: ۹۸۲۱ - ۶۶۴۹۲۷۰۷ + **تلفن:** ۹۸۲۱ - ۶۶۴۹۲۷۰۸

کدپستی: ۱۳۱۶۷۶۷۴۵۱ **پست الکترونیک:** law@iripo.ir **پایگاه اینترنتی:** www.dotic.ir

پیشگفتار

با توجه به نیاز عموم مردم در مراجعه به برخی از قوانین و استفاده از متون آن بدون ورود در مباحث پیچیده و بعضاً محتاج به تخصص و این که اطلاع از اصول و کلیات قانونی می‌تواند باعث اجرای بهتر و سریع‌تر قوانین، پیشگیری برخی از جرایم و یا مانع تضییع حقوق افراد گردد معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست‌جمهوری در راستای اهداف مذکور مصمم بر انتشار «سری اطلاع‌رسانی عمومی قوانین» (سارع) شد.

مجموعه حاضر یکصد و چهل و ششمین کتاب از این نوع می‌باشد که به «سیاست‌های کلی نظام» اختصاص یافته است. در خصوص مجموعه حاضر توجه به نکات ذیل لازم می‌باشد:

۱- این مجموعه در دو بخش تدوین گردیده که در بخش اول به کلیات مربوط به سیاست‌های کلی نظام (مشمول بر فرامین، قوانین و مصوبات مرتبط) و در بخش دوم آن به متن سیاست‌های کلی نظام مصوب مقام معظم رهبری (مشمول بر تمامی سیاست‌های مصوب تا تیر ماه ۱۳۹۴) پرداخته شده است.

۲- برای اطمینان از جامعیت و دقت، در تهیه این مجموعه از متن روزنامه رسمی، نسخه‌های ابلاغی سیاست‌ها، پایگاه اینترنتی مجمع تشخیص مصلحت نظام و نیز کتاب مجموعه مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام (کلیات، سوابق، عملکرد) که در سال ۱۳۸۸ توسط روابط عمومی دبیرخانه مجمع گردآوری و از سوی اداره کل ارتباطات دبیرخانه مجمع انتشار یافته، بهره‌برداری شده است. همچنین متن سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه از پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری و متن مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام از متن منتشرشده توسط معاونت اطلاع‌رسانی و پژوهش دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام دریافت گردیده، ضمن آنکه

در مصوبه اخیرالذکر مکاتبات اصلاحی دفتر مقام معظم رهبری نیز اعمال شده است. نکته حائز اهمیت آن است که در برخی موارد مغایرت‌هایی میان منابع موجود مشاهده گردید که پس از بررسی لازم متن قابل استناد در مجموعه درج و موارد مغایرت در زیرنویس توضیح داده شده است. در عین حال، مستفاد از نامه مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۲۳ دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، در موارد مغایرت میان منابع منتشره از سوی مجمع، پایگاه اطلاع‌رسانی آن مرجع، منبع مستند برای محتوای سیاست‌های کلی نظام و سایر مصوبات مجمع اعلام شده است.

در این ارتباط، نظر به جایگاه و اهمیت این سیاست‌ها و مقررات مربوط در تنظیم امور اجرایی و تقنینی کشور، شایسته خواهد بود مبادی ذی‌ربط تدابیر لازم را در خصوص اطلاع‌رسانی مناسب آن (به‌ویژه انتشار در روزنامه رسمی کشور) اتخاذ نمایند.

۳- در مواردی که بیان نظر توضیحی و یا تنقیحی معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات درباره موضوعی ضرورت داشته، نظر مذکور با درج نشان و علامت اختصاری معاونت^(۱) در زیرنویس‌ها آمده است. امید است یکایک عزیزان و خوانندگان با ارایه و اعلام نظرات^(۲)، انتقادات و پیشنهادهای خویش ما را در ادامه راه یاری فرمایند.

لایا جنیدی

معاون حقوقی رییس جمهور

۱ - م.ت.ق.م: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری.

۲- نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را به نشانی: تهران - خیابان پاستور - نهاد ریاست جمهوری - معاونت تدوین و تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - کدپستی ۱۳۱۶۸۴۳۳۱۱ یا نشانی اینترنتی TTgh@gov.ir ارسال فرمایید. در ضمن دورنگار ۰۶۴۴۹۲۷۰۷-۲۱-۰۰۹۸ و تلفن ۰۶۴۴۵۵۵۱۱-۲۱-۰۰۹۸ نیز آماده دریافت و استماع نظر علاقمندان و صاحب‌نظران می‌باشد.

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
بخش اول - کلیات مربوط به سیاست‌های کلی نظام			
۱	از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (متن و زیرنویس)	۱۳۵۸/۹/۱۲	9-10- 11-25- 26-31- 35-37- 38-66- 67-79- 180- 181- 182- 183
۲	از آیین‌نامه داخلی مجمع تشخیص مصلحت نظام	۱۳۷۶/۹/۵	۱۱
۳	مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در مورد سیاست‌های کلی	۱۳۷۶/۱۰/۱۳	۲۱
۴	نامه مقام معظم رهبری در مورد کلیات سیاست‌های کلی	۱۳۷۷/۱/۱۵	۱۷
۵	مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام درباره اولویت سیاست‌های کلی	۱۳۷۷/۲/۵	۴۱
۶	مقررات نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام	۱۳۹۲/۱۲/۲۴	۴۳
۷	متن پاسخ مقام معظم رهبری به استعلام شماره ۹۲/۳۰/۵۳۲۲ دبیر شورای نگهبان در خصوص مغایرت یا عدم انطباق مصوبات مجلس با سیاست‌های کلی نظام (زیرنویس)	۱۳۹۳/۳/۱۱	۴۶

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
بخش دوم - سیاست‌های کلی نظام در موضوعات مختلف			
۱	سیاست‌های برنامه پنج‌ساله دوم	۱۳۷۲/۸/۱۸	۴۹
۲	سیاست‌های کلی برنامه پنج‌ساله سوم	۱۳۷۸/۳/۱	۵۲
۳	سیاست‌های کلی جمهوری اسلامی در موضوعات امنیت اقتصادی، انرژی، منابع آب، بخش معدن، منابع طبیعی و بخش حمل‌ونقل	۱۳۷۹/۱۱/۳	۵۸
۴	سیاست‌های کلی شبکه‌های اطلاع‌رسانی رایانه‌ای	۱۳۸۰/۳/۷	۶۴
۵	سیاست‌های کلی قضایی	۱۳۸۱/۷/۲۸	۶۵
۶	چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ هجری شمسی	۱۳۸۲/۸/۱۳	۶۷
۷	سیاست‌های کلی برنامه چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۲/۹/۱۱	۶۹
۸	سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۴/۳/۱	۷۸
۹	سیاست‌های کلی پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی و حوادث غیرمترقبه	۱۳۸۴/۶/۲۵	۸۷
۱۰	سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر	۱۳۸۵/۹/۵	۹۰
۱۱	سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۷/۱۰/۲۱	۹۲
۱۲	سیاست‌های کلی قضایی پنج‌ساله	۱۳۸۸/۹/۱	۱۰۳
۱۳	سیاست‌های کلی نظام اداری	۱۳۸۹/۱/۱۴	۱۰۴
۱۴	سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف	۱۳۸۹/۴/۱۴	۱۰۷
۱۵	سیاست‌های کلی مسکن	۱۳۸۹/۱۱/۲۵	۱۱۰
۱۶	سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل	۱۳۸۹/۱۱/۲۶	۱۱۱
۱۷	سیاست‌های کلی امنیت فضای تولید و تبادل	۱۳۸۹/۱۱/۲۶	۱۱۳

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
	اطلاعات و ارتباطات (افتا)		
۱۸	سیاست‌های کلی شهرسازی	۱۳۸۹/۱۱/۲۶	۱۱۴
۱۹	سیاست‌های کلی ترویج و تحکیم فرهنگ ایثار و جهاد و ساماندهی امور ایثارگران	۱۳۸۹/۱۱/۲۶	۱۱۶
۲۰	سیاست‌های کلی تشویق سرمایه‌گذاری	۱۳۸۹/۱۱/۲۶	۱۱۸
۲۱	سیاست‌های کلی اشتغال	۱۳۹۰/۴/۲۸	۱۱۹
۲۲	سیاست‌های کلی آمایش سرزمین	۱۳۹۰/۹/۲۱	۱۲۰
۲۳	سیاست‌های کلی صنعت	۱۳۹۱/۹/۲۹	۱۲۵
۲۴	سیاست‌های کلی خود کفایی دفاعی و امنیتی	۱۳۹۱/۹/۲۹	۱۲۶
۲۵	سیاست‌های کلی کشاورزی	۱۳۹۱/۹/۲۹	۱۲۷
۲۶	سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی	۱۳۹۱/۱۱/۱۴	۱۲۹
۲۷	سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور	۱۳۹۲/۲/۵	۱۳۲
۲۸	سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی	۱۳۹۲/۱۱/۲۹	۱۳۷
۲۹	سیاست‌های کلی سلامت	۱۳۹۳/۱/۱۸	۱۴۲
۳۰	سیاست‌های کلی جمعیت	۱۳۹۳/۲/۳۰	۱۴۷
۳۱	سیاست‌های کلی علم و فناوری (نظام آموزش عالی، تحقیقات و فناوری)	۱۳۹۳/۶/۲۹	۱۴۹
۳۲	سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه	۱۳۹۴/۴/۹	۱۵۳
۳۳	سیاست‌های کلی محیط‌زیست	۱۳۹۴/۸/۲۶	۱۶۴
۳۴	سیاست‌های کلی خانواده	۱۳۹۵/۶/۱۳	۱۷۳
۳۵	سیاست‌های کلی انتخابات	۱۳۹۵/۷/۲۴	۱۷۶
۳۶	سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری	۱۳۹۸/۷/۲	۱۷۹